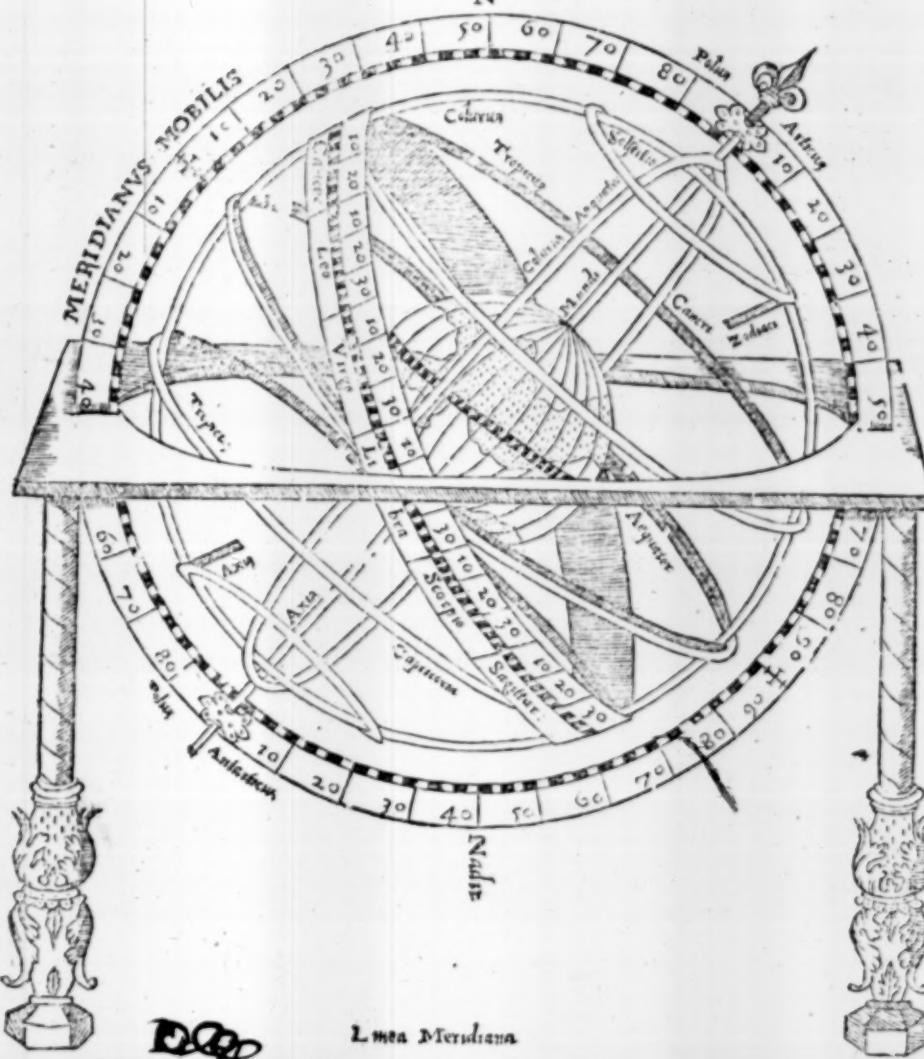

BEATI

PACIFICI.

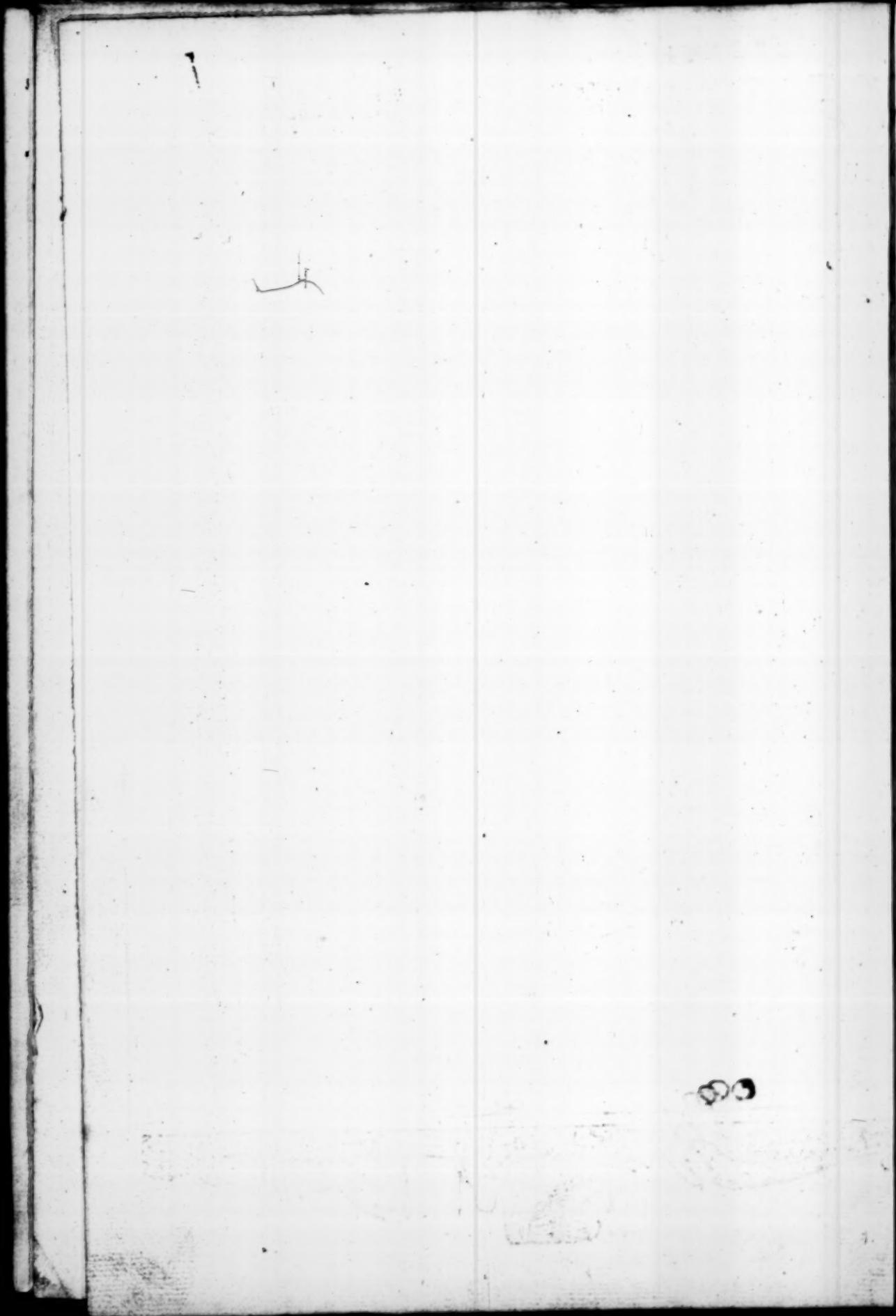
Zenith

Linea Meridiana

MERIDIES

SEPTENTRIO

Z. M. 20 F. 84

THESES
PHILOSOPHICÆ,
QVAS DEI OPT. MAX.
DUCTU ET AVSPICIS, AD DIEM
IIJ. KAL. AVGVSTI, IN AEDE SACRA REGII
COLLEGII PROPVGNAVBNT ADOLESCEN-
TES MAGISTERII CANDIDATI, E SCHO.
lis Edinburgi Philosophicis, hoc An. 1610. emittendi.

Prefide JAC. REIDO.

Adamus Watsonus.	Jacobus Eistonus.
Alexander Hammiltonus.	Jacobus Flaminius.
Cristopherus Major.	Jacobus Inglifius.
Franciscus Colesius.	Jacobus Kerus.
Georgius Barclæus.	Jacobus Knoxius.
Georgius Portusius.	Joannes Dalielius.
Gulielmus Dikisonus.	Joannes Fergusonus.
Gulielmus Justicius.	Joannes Knoxius.
Gulielmus Muirhedus.	Joannes Michaelides.
Gulielmus Penstonus.	Joannes Nimokius.
Gulielmus Valeius.	Marcus Kerus.
Hadrianus Littiljonus.	Robertus Cassius.
Jacobus Balivus.	Thomas Bannatinus.

EDINBURGI
EXCVDEBAT THOMAS FINLASON. 1610.

ILLVSTRISSIMO, AC HONORATISSIMO V.
D. THOMAS HAMMILTONO MILITI DE BYRES, CAVSARVM
REGIÆ M. PATRONO INTEGERRIMO, SVPREMI
Senatus Senatori æquissimo, Consiliario consultissimo, &c.

¶ Adolescentes Magisterij candidati S.

NDOCTVM DIVITEM ET POTENTEM, SCI-
tè admodum *Diogenes* oveni inaurati velleris esse dicebat: Impar-
em idcirco & imbellem *Minerve* inventionibus patronum esse
semper existimamus. Huic siquidem Deæ, non ignavum pecus
etiam in aureo vellere, sed cum dracone noctua sacra fuit; quod
ubiq; videat Sapientia, & illa etiam dijudicet, quæ cæteris obscura
videantur. Quærant alij Meccenates suos. Nos (*Vir illustrissime*)
Archimedis exemplo, (qui nemini opera sua judicabat inscribenda, nisi ei qui intelli-
gens talium rerum, & peritus fuisset) sub umbra clientelæ tuae securius quieturi, ad te con-
fugimus qui verè sapiens ac prudens es, tanquam *Tallada* nostram, aut si mavis *Palla-
dium*. Aura enim freti benevolentie tuæ, & persuasi de patrocinio, sub nominis tui titu-
lo Theses has Philosophicas, primitias laborum prodiisse gloriabimur: certò sperantes,
sicut olim Ilo responsum ab oraculo, tamdiu civitatem Trojæ incolumen futuram,
quamdiu inviolatum illud *Palladium* in urbe servaretur; ita manente te, velut nostro
Palladio, dignitatem nostram sartam tectam mansuram esse, & ob omni malevolorum
violentia munitam. Patière (*humanissime*) qui causarum Maximi Regis maximus es
patronus, nos in minimis nostris ac frivolis, tui patrocinium quærere. Excitavit
enim ad quærendum humanitas tua singularis, sed potiundi spem dedit amantissimo-
rum fratrum emnium tuorum consensus unanimis, qui supplices nostros libellos de-
ferent, & apud te causam hanc nobiscum lubenter agent. Omnia iam communis erit
mater hæc Academia, quam tales aluisse filios nunquam pœnitabit, quia gratissimos:
imò tales habuisse, ipsi erit gloria, quia meritissimos. Quosdam hactenus conspexit Ho-
noris Ædem per Fanum Virtutis intrasse, alios videt appropinquare, reliquos in itinere
esse. Et non mirum. Nam bonus dux, bonū reddit comitem. In te autem (*vir ornatissime*)
non solum quæ invidie non subiiciuntur, eximiæ infunt sapientie dotes, quibus nunquam
inermis est animus tuus ad fortunæ eventus, vel consilio, vel patientiæ superandos: sed
(quod rarum est) quæ vulgus admiratur ut invideat possidentibus, in te etiam supra om-
nem invidiam existunt. Invideat opulento. At nullus invidet tibi, qui, quod vel benigni-
tate fortune, vel sine fraude partū possides, sic habes, ut dispensator potius sis quam do-
minus. Invideat potenti. Attibi non potest, qui potens e@ Reipub. commodis, qui quan-
tum emines dignitate, tantum te submittis modestiæ, comitate vincens etiam humiles. In-
videat laudato. At tibi nequit, qui non personæ, (nulli enim minus expertunt, aut sustinent
etiā laudari quam qui maximè promerentur) sed potius virtuti tuae laudationem queris,
quam nolentem etiam sequitur sua gloria. Accipe igitur (*Nobilissime*) hoc quicquid est
muneris nostri tali benignitate, quali devotione tibi dicamus, impar quidem, fatemur,
dignitati tuae; sed non debent qui magna præstare nequeunt parva negligere: & qui in
rebus maioribus usui esse non possunt, ob id in levioribus muneribus apud eos quos
principiæ observant, diligentiam remittere. Tantum rogamus, ut Nostram, & Acad-
emiæ hujus quæ nos omnes aluit, quando licet, causam suscipias: dignitatem amplifices:
fortunam moveas: nomenque vindices. Scies, certè scies Musarum fautori & Pa-
trono, immortales gratiarum hortos relinqui, & laudem nunquam intermorituram.
Diu fœlix vive, & vale.

THESES LOGICAE.

ABITVS animi ab objecto ut principio & radice, & fine ut complemento, essentialiter sicut unitatem, ita & distinctionem accipiunt.

APPEN. I. Quicunque igitur sub unam communis objecti & suis veniunt rationem, etiam sub unum & communem mentis habitum in eadē necessariō.

2. Logica cum sit tertiā genitū & tertiā. Aristoteles 4. 1. pr. orum, & ultimū 2. Posteriorum, que non nisi in artem quadrari possunt (A ist. 6. Ethicorum) eam artem esse non dubitamus a se vere: inī cum Logica esque sola non modo sit secundū rationem, quod omnibus artibus est commune, sed etiam ipsammet rationem dirigat, aquā omnes artes procedunt, artem autem tanquam unicam rationalem cum peritissimis philosophorū esse affirmamus.
2. Ut scientia ita & reliquai mentis habitus rerum sunt universalium quae quodammodo in mente sunt. 2. de Anima text. 60.

1. Preditus habitus ad libitum potest intelligere, & in attinentibus ad proprium habitum versari.

2. Instrumenta corporea pro nullius habitus vel acquisitione vel possessione requiruntur.

3. Quācūd cœidunt ad lucem veritatis, qui ideo Logicam non artem esse contentunt, quōd per externa corporis membra non exerceatur: cum hoc quādam artū duntaxat usum & exercitium, nullius naturam attingat.

3. Logica in quantum precepta tradit exstruendi syllogismū ceteraque instrumenta, per quē homo in ipso actū rationis ordinatē, faciliter, & sine errore procedat, docens & cognitionem tradens: in quantum syllogismos & demonstrationes singulares eadem precepta exequendo in materia reliquarum scientiarum extruit, Logica utens nominatur.

1. Licit igitur ut utens presupponit docentē, negamus tamen alium & novum aliquē esse habitum; sed cunctū perfectū in ratione artis operantis per usum.

2. Ideo ut solūmodo differant, ut idem in esse imperfecto & in ipso in esse perfectiori.

3. Quām igitur inconsideratē naturam Logice quidam indagantes eam, aut ipsius partem (ut vocant) demonstrativam applicatam, scientiam appellant.

4. Ex predictis colligere est cū similitudinem tūm dissimilitudinem (quod ad artis u'um attinet) inter Logicam & artes Mechanicas que circa opera externa versantur, convenient, quod nec hujusmodi per distinctum aliquem habitum exerceantur: Differunt, quod Logicus solo habitu, hoc est, mentis habilitate seu facilitate operationes suas exequatur: Artifex vero mechanicus, preter facilitatem intellectus, quam proprie vocamus habitum, indigit

B

novā

THESES LOGICAE.

novâ membrorum aliorumq; instrumentorum facilitate que non habet propriâ rationem habitus aut artis, sed quod undam similitudinem prout ab habitu intellectus pendet, cum quo integrum & perfectum habitum constituit.

5 Ita ut artes Mechanicae sint potius, que in ratione operando adiunguntur ibi Arist. text. 60. 2. de Anima discuntur, quam Logica; cum ille in rerum singularium sensillum & externarum, hec verò in singularium quidem, non sensillum tamen, sed intelligibilium potius, notionum scilicet secundarum, operatione exerceantur.

4 Universale est. 5 In modis tripliciter xeruropedag. 7. de Interpretatione.

1 Ad universale non requiritur actus, sed sufficit potentia de pluribus praedicandi.

2 Ut nullum universale in uno conservari potest, ita nec ullum expostulat plura ad existentias, sed unum, modo plura sint in potentia, id sui conservationem.

3 E qualem ergo existimamus in hoc esse speciei & generis rationem, quod siens species in unico individuo; ita genus in unica specie possit conservari.

5 Genus est totum potentiale essentialiter imperfectum, perfectibile tamen per differentias, velut per alias gradus perfectionis essentialiter distinctos: species verò est totum actuale, & perfectum, nec ulteriorem perfectionem requirit.

1 Genus essentialem est contrahibile per oppositas differentias, ad diversarum specierum constitutionem, species minimè; sed solum multiplicatur in individualibus per differentias individualis, que non sunt gradus essentialis perfectionis, sed omnino vel extra essentiam, vel ad summum modi quidam substantiales qui pro actuali existentiâ requiruntur.

2 Genus necessario plures species postulabit, & species in unico individuo bene conservatur.

3 Ad omnis controversie decisionem, dicimus genus & speciem secundum considerationem Logicam ut praedictabilia sunt, similia esse, ita nec genus in unica specie, nec species in unico individuo nisi alia sint possibilia conservari possint. At verò secundum considerationem Metaphysicam, non esse similia; sed genus ut est totum potentiale, non potest conservari in una specie, nisi alia sit possibilis; species verò potest in unico individuo, l' est non sit aliud possibile.

6 In his praedicationibus, Hoc animal est animal, hoc corpus est corpus, &c. natura genericâ significatur ut immediate ab individuis participatur.

1 Quare non consideratur ut contrahibilis per aliquas differentias essentiales.

2 Ideo nec ut imperfecta & incomplete, sed ut completa ex genere & differentia, & immediate determinata ad individuum per differentias individualis.

3 Genus igitur non solum immediate, verum & complete de individuis poterit predicari.

4 Non satis distincta est communis distinctio, dum definitio speciei per praedicationem immediatam ad ipsius à genere distinctionem limitatur.

5 Distinctius nos dicimus genus non praedicari de individuis per seipsum & immediate

THESES LOGICAE.

immediatè tanquam genus, sed per modum speciei.

6 Tales propterea prædicationes, non ad primum, sed secundum prædicabile pertinebant.

7 Hinc duplicitis offertur consideratio individui, primò, ut est à parte rei, & sic nullum est quidam non continetur sub aliqua specie, quā mediante pars est naturam genericam. Secundo, in quantum percipitur ab intellectu sub gradu naturæ superioris non considerato gradus specifico. Priore modo, individua species sensibiles, posteriore, in levibus generis, seu genericis videntur.

7 Tò inq̄ locis istis & r̄ auto. Sec. Porph. cap. de diff.

1 Aliud curia d'auto propositum diapozz, ouz bñndi zolay ro mallez & ro hñm. Ibid.

2 Differentiae substantiarum ut Rationale, actus aliquam manu astare ut Ratione uti quod adventitium est & intendi ac remitti potest, sed instantem elem̄ vim, potentiam, & ut ipse loquitur Thilosophus. 5 Phys. text. 18. 20101111
tñv c̄ t̄, curia declarant, quae individua est, & ex quo ab omnibus participatur

3 Anigitur quod perfectiores in uno individuo quam alio cernuntur operationes, non ad internum hoc operationum principium, sed variam materie dispositionem, causarumq; externarum concussum referendum est.

4 Et fermis substantiales ejusdem species aquæ perfectæ, semoto omni diserimine accidentis ut operari existimandum.

5 Ac proinde individuus omnia ejusdem speciei in sima aquæ perfecta esse secundum essentiam, accidentaria omni seclusa perfectione.

6 An non etiam & primo diversa, tam sint se totis a iuersa absque differentiis ulli essentiali.

7 Et primò diversa in eadem esse Categorias, in eo ejusdem species etiam insima, sub qua maxima ferè est identitas.

8 Ut hinc eliciamus primò diversa appellari, non ea tantum que propter diversitatem it. à seipsis distinguuntur ut in nullo communi genere conveniant unicoco, qualia sunt summa rerum genera: sed quæ propter identitatem & convenientiam seipsis totis quia nulla differentia essentialis per accidentia duntaxit discriminantur, ut insima & sub eadem specie contenta individus.

8 Categorias est series, classis, seu ordinatio rerum, in qua sub unius generis supremi complexu, multa genera & species intermedie ac insimè cum individuis directè: differentia & quæcunque alia reductiva indirectè comprehenduntur.

1 Hinc duplex ordo in dispositione prædicamentali considerari potest, unus q̄ gl̄a radicis, q̄ gl̄a radicis ulter.

2 Propterea non inconvenire quidam propter similitudinem, cum arbore eam comparârunt, quim sic accommodamus,

3 Ordo ille qui est q̄ gl̄a radicis secundum sub & suprà, truncis formam & modū sequitur: qui verò est q̄ gl̄a radicis ramorum figuram refert, tam ad dextram quam sinistram se se dilastrantum. Radix in existendo quidē sunt ipsa in tuisdui, sine quibus genera & species non subsistunt, ut nec arbor sine radice. Radix in

THESES LOGICAE.

in extendendo cognoscendoque, est ipsum summum genus, à quo inferiorum omnium distincta & perfecta cognitio dependet.

4. Atq[ue] hinc est, nempe ex duplicitate radicis consideratione, quod duplex situs efficiatur praedicamenta, rectus qui ascensus, & inversus qui descensus appellatur: rectus apud Philosophos ordo perfectionis vocatur, cùm ab individuo ad universalia progressus sit, id est, a toto ad partes; inversus dicitur generationis, quando a summo genere ad individua descendimus, tanquam a parte ad totum.

9. Inherentia accidentium, ipsorum entitati nihil realiter distinctum superaddit, sed modum quendam per quem velut formam, essentia ultimò terminatur & in rerum natura coheret.

1. Ex essentia accidentis & inherentia actuali non sit unum per accidens; sed idem alia insuper accepta perfectione completur.

2. Concretum accidentale unum est per se.

3. Non ex coniunctione accidentis & substantiae resultat.

4. Concretum accidentis non significat, sed connotat subjectum.

5. Accidentia concreta sunt in Categoris per se, non reductive.

10. Atque heya ut in corporibus est, tunc res non r[es] autem res.

1. Distincta individualiter substantialia quam accidentalia, numero etiam distincta sunt sine contraversia.

2. Hoc calefactum, ut in ligno, & illud, ut in ferro, sunt duo numero distincta calefacta.

3. Calefactions etiam due sunt licet ab eodem igne, si concretum idem significet quod abstractum.

4. Unanumero actio in duobus numero distinctis subjectis esse non potest.

5. Quare etiam si ignis calefaciat duo ligna, idem numero accidentis in duobus subjectis non inheret.

it Motus nihil est nisi in materia. 3. Phys. & 12. Metaph.

1. A terminis unitatem accipit & continuatatem heya de cōtini tuto kynēdū cōtov tō tōnō kynēdū, dia γόρ το μαγάδος κό το cōtini tūnixes κό κύνης δέ tūnixes, text. 34. 5. Phys.

2. Maxime igitur motus, si in universum loquamur, continuus & extensus per accidens esse videtur, ut poterat etiam quam albedo extensa & continua esse dicitur: cum hec à propriè dicta superficie extensione, ille autem, quandoque, ut in alteratione, à qualitate gradualem duntaxat latitudinem habente, extensionem accipiat, & continuatatem.

3. Pinguis est sententia & non subtilis judicij eorum, qui motum omnem ob continuatatem, ad Categoriam quantitatis volunt revocari.

12. Præteritum & futurum copulata Instanti, partes sunt temporis propriæ, quæ efficiunt unam entitatem formaliter distinctam à motu ejusque partibus: Motus vero, eum nihil sit præter res, ut jam dictum, proprias partes propriè nullas habere dicitur.

1. Unde

THESES LOGICAE.

- 1 Unde efficitur tempus propriam aliquam & intrinsecam habere extensio-
nem sine motu: motum autem sine magnitudine & rebus minimis.
- 2 Ut non sit mirum ab Aristotele motum semper inter quanta per accidens re-
latum suum: tempus vero in Categorij inter quanta per se, licet in Metaphy-
sica idem negaverit.
- 3 Atque ita totam ambiguitatem explicantibus, dicimus quantum per se duplex
esse. 1. quod nō q̄ ab alio extenſitur, neg. in ordine ad aliud, nec ratione aliena
divisibilatatis dividitur, neg. in divisionem alterius ullo modo. 2. Ampliore sig-
nificatione, quod licet extrinsecam extensionem habeat non tamen usque quāq;
absolutam, sed in ordine ad aliud desumptam; & ejusmodi est tempus, quo d
licet extenſionem habeat proprie duracionis secundum præteritum & futurum,
non tamen sine ordine ad motum ex cuius continuo fluxu causatur.

13 Motus est actus ~~in~~ durata. 8.10. Sec. 3. Phys.

- 1 Igitur imperfectus.
- 2 Motus in sua ratione & formaliter neg. agentis actum, nec in paciente re-
ceptionem aliquam importat, sed actus imperfectum cum adjuncta potentia
tangam formans simpliciter de uno termino in alium.
- 3 Cum igitur forma fluens & fluxus forme secundum essentiam & re ipsa
non differant, sed modum duntur essendi dicendi: etiam si sumatur motus
pro fluxu, neg. erit formaliter actio moventis nec passio mobilis.
- 4 Ut face virum in tenebris erroris spectum usq; caligare, at in luce veritatis
clarè ut lynceos conspicere, qui motum actionis & passionis categoriam acciden-
tiori tantum modo attingentem, essentialiter vero & secundum formaliter ra-
tionem ob variam, imperfectam, & mobilem ipsius naturam, per diversas rerum
classes incerto ferri cuius, & in nulli per se quiescentem.
- 5 Subnixi igitur non nudo testimonio solum, sed etiam ipsis Philosophi ra-
tionibus in tertio Physicorum, modum illum considerandi motum, ex rerum &
terminorum respectu, tangam unicum ad categorias ipsum revocandi agno-
scentes, admittimus.
- 14 Accidentia non convenient subiectis nisi secundum actualem inhæ-
rentiam in ijs, at essentialia non secundum existentiam nec aliquam dif-
ferentiam temporis, sed solum secundum naturalem connexionem ab
existentia & tempore abstrahentem, intelliguntur convenire.

1 Certum est subiecto actu existenti attribui accidentia: essentialia vero non
ex necessitate.

1 Accidentia in concreto, in enun-
ciatione subiecta aut predicata (ut
talis) sua existentia semper supponit

2 Hec propositio Omne Musicum
est homo sensum hunc habet, Musica
existit & in homine existit.

3 Bene igitur in hanc convertetur,

2 Inter terminis necessariis affirmaciones
omnes semper vera sunt, negationes
false, in contingentibus minime: sed
propositiones de subiecto (ut vocant)
non supponente, semper false sunt, ut
Socrates est albus, si non supponatur
existere.

aliquis

THESES LOGICAE.

THESES LOGICAE.

justicie, quim subtiliter a subtilissimo Arist. expositorū, neque quā officere.

17 Evidētūne λέγετο μη οὐτος διαρκαις, τιθετος δι' ὑπάρχειν, καὶ εἰδια τοῦ δια-
δικτον. 13.1. Priorum.

1 Contingens (de possibili ratio eadem) sensum habet communiter tam neces-
sarii quam impossibili oppositum.

2 Ius etiā propriè accepti negatio utriḡ convenire potest, ut hoc verum sit,
quod necesse est esse, non impossibile est esse.

3 An non ergo non possibile esse ut consequitur ad impossibile, strictius
acceptum sūisse ab Aristotele in consecutionibus apertum est, ut nimirum, possi-
bilitatem omnem, tam ex parte modi quam dicti, removere intelligatur.

4 Et propterea quis non videat longe diverso sensu hac dici, necessariū est non
possibile, & impossibile est non possibile; huius enim sensus est in consecutioni-
bus, quod non possibile est ut sit, impossibile est, idq̄ per equipollentiam: illius
verbō, quād necesse est esse, illud non est possibiliter, hoc est, ita ut possit tam esse
quam non esse, idq̄ per nudam consecutionem absque equivalentia.

5 In nullis consecutionibus modalium relinquendus est Aristoteles, que ad a-
mūsim exanimata, omnem dubitationem, facilimē poterint expedire: etiam si
nonnulli t. i. plurimum perturbati, cūm confid. rationem, tūm etiam defensionē
omnem deferuerunt.

18 Syllogismus est oratio, in qua quibusdam positis, diversum quid a po-
sit, ex necessitate sequitur propter posita. 1.1. Prior.

1 In Syllogismo plures operationes mentis ab intellectu ordinantur, ex quibus
ordinatis refūtāt vis consequentie.

2 Triapossunt considerari in constructione syllogismi. operationes ipsae inse-
dirigibiles. 2. Directio & ordinatio activa intellectus, quam facit per actum
reflexum, quo supra operationes suas reflectitur, easq; ordinat constituens syllo-
gismum. 3. Ordinatio passiva ex priore resultans, quod est operationes sic or-
dinatas esse, ut ex ijs syllogismus constitutur.

3 Syllogismus igitur ex parte ipsius intellectus, id est actus realis intellectus
ordinantis, ens est reale, non rationis.

4 Dicitur ens rationis, & notio Logica, respectu ipsarum rerum, per relationē
ordinatiois passivæ; quia non ordinantur ex sua natura, sed ab intellectu, qui
nihil reale in rebus per suam ordinatioinem ponere potest.

5 Cum igitur ex hac sola ordinatione habeat, ut formaliter Syllogismus sit,
merito simpliciter non reale, sed ens rationis vocatur, ut communis sententia
schole afferit. Similiter de reliquis instrumentis logicis statuendum est.

19 Dic̄tū de omni, & dic̄tū de nullo, principia sunt omnium Syllogis-
morū concludentium, actu solis primę fig. Syllogismis competentia.

1 In omni Syllogismo concludente, ad minimum unica propositio est affirmata;
& primę fig. Syllogismus determinatē, minorem affirmantem exposcit.

2 Ex negata minore aut omnibus in 1. fig. negantibus, quid unquā colligi neces-
sariō absurdum, licet a quibusdā non necessariā ratione duc̄tis oppositū dicatur.

THESES LOGICAF.

3 Tenemus propterea hosce syllogismos & similes. Quod non est, non est animal, Chimæra non est, ergo. Item, quod non scintillat prope est, planeta non scintillant, ergo. In forma planè vici os, tantumq; vi materiae necessitate habere: vel quod in infinitis aequaliter propostiones, vel (& fortassis non minus recte) quod per cōversam evanescit conjectione majoris in Camestris vel Baroco secunde figure, eadem conclusio ex eadem etiam minore colligi possit.

4 An non ergo necessitas etiam prime fig. quandoq; per secundam evincenda est; & in ratione perficienda mutuam ferent open figura syllogismorum.

5 Ut nihilominus primam fig. manere absolutissimam, perfectissimam, nulliusq; alterius pro sui secundum formam vel in necessitate, vel in evidentiā, perfectione egentem: ceterarum vero, omnium syllogismorum evidentem necessitatem, ad eam ut unicam normam, mensuram, & lucem evidentiā examinandum, affirmemus intrepide.

20 In definitionibus ignotis perquirendis utimur divisionibus & via à communioribus ad minus communia procedentes. 2. Post. 13. cap.

- 1 In assignandis definitionibus nonnunquam necessaria est multarum partiarum differentiarū expressio, etiam si priores in posterioribus presupponi possint.
- 2 Rei constitutio ejusq; natura expressior declaratio, plures exigit differentiarum particulās, quam a rebus alijs distinctio postularet.
- 3 Etiam si igitur in ordine distinguendis demonstrationem ab alijs syllogismis, due fortassis sufficienter principiorum conditiones, nempe ut immediata sint & eius conclusionis: cum Arist. tamen cap. 2. 1. Post. quinque esse necessarias distinctiones, in ordine constituendi ejusq; naturā expressius declarandi, retinemus.

21 *Θεοί τέτοιοι δέσποιντες, μηδέ αρχαὶ τοιαύταις μάκτουμοντι.* 1. Post. cap. 2.

- 1 Propositiones actu ingredientes demonstrationem theses sunt.
- 2 Igittur omnes immediate & indemonstrabiles, si non simpliciter, saltem ut tales. Si non actu saltem virtute, quoniam ut indemonstrabiles, aut per alias hactenus demonstratae accipiuntur, ut amplius demonstrari non debeant.
- 3 Sequitur etiam hujusmodi propositiones cum definitiones non sunt, suppositiones esse ex necessitate. 1. Post. text. 79.
- 4 Non omnis suppositio simplex est & unius termini simpliciter existentis, sed quedam complexa erit alicuius convenientis & alteri inexistens.
- 5 In definitione suppositionis apud Arist. cap. 2. 10. vas tam aā esse simplex quā complexū, quod oratio uiva proprie dicitur, extendendū est.

22 Multæ sunt affectiones Metaphysicæ, ut *unum*, *verum*, *bonum*, que re a subjecto suo minimè distinguuntur.

- 1 Que predicantur 2. modo per se, possunt esse eidem cum subjecto.
- 2 Non consideratē satis loquuntur, qui attributum re idem cum subjecto, sub tertio modo claudunt.
- 3 Distinctiū rationem sufficientia divisionis modorū per se sic proponimus. Quod alteri attribuitur vel est externum vel internum: si extēnum, efficitur quartus modus per se, & per accidens, ei oppositus: si internū, vel ad essentiā, vel existentiam, si ad existentiam efficitur

THESES LOGICAE.

efficitur tertius modus per se, & per accidens. Si ad essentiam aliquomodo, vel erit constitutus vel proprium, si constitutus primus, si proprium, secundus modus per se orietur, & modus per accidens utriq. oppositus.

23. Que consequuntur essentiam subjecti, in illius essentia principium & originem habent ex necessitate.

- 1 *Que tantum fluunt ab externis causis subjecti essentiam consequi negamus.*
- 2 *Eclipsis non consequitur essentiam Lune.*
- 3 *Hinc colligimus qua ad secundum modum pertinent attributa, licet propria quidem sint omnia, essentiam tamen consequentia non esse.*
- 4 *Possunt igitur esse propria, que essentiam minimè consequuntur.*
- 5 *Tropica quadam possunt utroq. conceptu tam simplici quam composito, à subiecto separari.*
- 6 *In hoc minimè distinguendum est proprium ab accidente communi, utus sine exceptione omnes communiter distinguere solent.*
- 7 *Sola igitur reciprocatione ab accidente communi universus separabitur: ut commune sit, quod proprium non est. Unde & nomen accepisse arbitramur..*

24. Cui convenit genus ei aliqua species convenit & contra. 2. Top.

- 1 *Genus & species simul sumpt. sunt ambitus equalis.*
- 2 *Igitur cum speciebus simul sumptis reciprocum.*
- 3 *Quare etiam generis affectio cum omnibus speciebus reciprocabitur.*
- 4 *Subjectum reciprocum non est primum ex necessitate.*
- 5 *Neg. omnis propositio reciproca, erit xgdon & h auto.*
- 6 *Solae etiam fieri, in qua attributum dicitur de subiecto primo secundam formam & propriam subiecti naturam.*
- 7 *Species simul sumpt. et si sunt subjectam primum & reciprocum secundum numerum, primum tamen secundam formam esse non possunt.*

25. Si doctrinam Arist. attentiū consideremus de translatione demonstrationis, & communione principiorum, deprehendeinū veram ipsius mentem esse, solas scientias Mathematicas & subalternantes excipere.

- 1 *Quare nos putamus ex mente Philosophi in solis subalternantibus non committi vitium translationis de genere in genus.*
- 2 *In alijs scientijs, non tantum si affectiones & principia de una totali in alia totalem, sed etiam de parte ejusdem in alteram transferantur, vitiosam translationem existimamus.*
- 3 *Verba illa Arist. I. Post. cap. 7. ωςτε οι απλοις αναγκαιοι το αυτο γενος, ο πη, οι μελλοντικις μετασειριν, de solis subalternantibus intelligenda sunt.*
- 4 *Non hinc sequitur subjectum subalternantis & subalternata simpliciter idē esse, quia loquitur sub disjunctione. Et tamen simpliciter idem dici possunt atq. etiam ταυς; simpliciter quidem, quia nullo essentiali distinguntur: ταυς, quia differunt per additionem sensibilis qualitatis & accidentarie.*
26. *Oux ετι διτα καδ' αυτα τα πραγματα διαλεγεων φιρογας, αλλα τοις οιομασι διτα πραγματαν χρηματα συμβολοις. I. Sophist. cap. 1.*

THESES ETHICAE.

1. Οἱ ἀριτάταις δυνάμεις ἀπίροι παραλογίζονται καὶ αὐτοῖς δικλεύόμενοι τραγουδάσθαι της. *I. b. l.*
2. Νείρις τῷ μητέρῳ πίγμην videatur, si απειρια τῶν ὄντων, ducat ad errorēm in rebus.
3. In captionibus παρατη λέξιν, ἵπται τὰ πραγμάτων πλήγαι συμβαῖνει.
4. Et recte propterea arist. cap. 14. 1. Sophisticum curionem a figura distinctionis, cum ijs que durunt ad solēcismū ita compiravint, ut: εἰ τὸν τὸν πραγμάτων τομούνται εἰληχειν εὐτασία τούτοις εἴη τὰς ὄντων σηματάσσεις πολοκίζει.
5. Ne proinde ex mente Arist. captionis inductione & ext. a dictione, recte separaverit, quod hec in rebus fallant, ille vero minimè, ut fortassis aliquis pinguioris judicij prima fronte concipere: sed quoddillic principiū (ut vocant) motivum in ipsis distinctionibus, hic verò lateat in rebus; cum omnibus εἴη τὰ πραγμάτων εἰληχειν, ut commune contingere possit.

THESES ETHICAE.

AELICITAS est finis postremus velut optimum & perfectissimum: τὸ γὰρ καὶ αὐτὸς αἴρετος αὐτὸν διατελεῖ. lib. 1. 7: est rerum optimum firmissima & maximè constans: περὶ τὸν γαρ εὐτασίαν ὑπερέχειν αὐτὸν τὸν βεβαιότηταν: περὶ τὰς ἐπεργασίας τὰς καὶ αἱτη. ib. Est per se jucundissima: εἴη διὸς δὲ μακάριος καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς 1. 8. & 9. 9. Est sufficien-
tissima nec ullius indiga: δοῦτος οὐ γὰρ σύδεις ηὐδάμονια αὐτὸν διατελεῖ 1. 7. 10. 6.
τὰν λόγισταν αγαθῶν τὰ μὲν ὑπερχειν αναγκαῖον, τὰ δὲ συνέργα τοῦ χρήσιμα δραματικά: τοιούτοις γὰρ προσδιοίσθαι αὐτὴς ευημερία. 1. 7. & 8. Parit tranquillitatem: felices existimandi sunt, qui iustis & honestis actionibus tranquillè incumbunt.

1. ad Eudemum cap. 2. δοκεῖν ηὐδάμονια εἴη σχόλη ἁνα. 10. 7. est honoratissima. εὐδεις γὰρ την εὐδάμονιαν επαινεῖ, αἱ λαοὶ διεύτεροι τοιούτην εἰδίον μακάριζε. 1. 12.
1. Sic itaque varia consideratione, in variis felicitas & summum bonum considerari potest & collocari. Ut in forma ac postrema perfectione, in actione proba & perfecta ταῦτα παρατείνει. Ut in fundamento, in virtute. Ut in affectione, in iudicidate ex perfecta actione prodeunte. Ut in signo ac premio, in honore ac gloria. Ut in fructu interno, in animi tranquillitate. Ut in instrumentis vel commodis, vel necessariis, in muneribus nature & fortune. Ac demum ut in cumulo omnium ad summum vita bonum confluentium, in cunctorum bonorum coniunctione.
2. Ex his videmus actionem & virtutem, ut felicitati conjunctissimas, maximè omnium ipsius naturam attingere; actionem quidem tanquam proximam formam summi boni, que nos intrinsecè perficit: virtutem vero ut causam rectionis in actione, & fundamentum firmitatis, cuius habita ratione non actionis que subinde restatur, οὐ καμαλεοντα την εὐδάμονιαν σαφεῖς, ἀλλα βεβαιότες τοῦ αἰγίλιον κατηλογεῖσθαι μεταποιεῖ. I. cap. 18.

2. Quam

THESES ETHICAS.

- 3 Quoniam igitur iudiciorum Aristoteles definiens pater, ex omnibus in quibus factas considerari possunt, per actionem & virtutem solas, ejus essentiam definitione sua expressit.
- 2 Justitia universa est, qua omnia que a legibus recte latis prescribuntur efficimus ad publicam utilitatem promovendam, seu civilem societatem conservandam. Vel paucis, est obedientia erga omnes leges in civili societate.
 - 1 Et dicitur: ἡ τέλος της σολλαγής των ἀρετῶν. §. Ethic.
 - 2 In justitia universalis tantum sola perfecta virtus, ex alijs omnibus ut partibus actu inclusis consurgit.
 - 3 Non est virtus unius genere.
 - 4 Nec etiam specie.
 - 5 Sed numero, idque per connexionem & aggregationem.
 6. Sunt etiam quaedam communia, quibus singula virtutes quasi nervis ligantur, quorum auxilio virtus universalis & unum quid integrum redditur.
 - 7 Legenduntur virtutes omnes communia prudentia, communia desiderio finis, communia inimicorum observantia, communia moderatione, & perturbatione; & ob hanc connexionem sese mutuo singula perficiuntur.
 - 8 Virtus igitur aliquid sit propria actio fortitudinis que non est temperantie, &c. tamen id perfectio in ratione una conspirant omnes.
 - 9 Virtutes a se invicem separari nequeunt in sua perfectione.
 - 10 Aleo ut qui unam habet, habeat & omnes, & qui unam non habet, habeat nullum.
 - 3 Vicia nedum virtutem explodunt, verum etiam inter se acerrime pugnant, se mutuo destruunt & evertunt. Timiditas cum audacia, avaritia cum prodigalitate servari non potest.
 - 1 Secundum rationes viciorum & ut extrema maxime inter se distantia, complicari nequeunt sicut virtutes, quae mirabile harmonia & confectione junctas fuisse diximus.
 - 2 Hac propter ratione vitium universum & perfectum dari non potest.
 - 3 Quare omnino dicendum putamus omnia vicia alio modo, & per communia tantum juncta & complicata esse ut inde universum exoriatur vitium. Trimodo quidem per principium. 1. Per medium. 2. Per finem. 3. Per principium, quia ut prudentia principium est omnium virtutum cunctarumque semina includit, ita imprudentia viciorum. Per medium, quia omne vitium est recessus a medio, ejus eversio & obliquitas. Per finem, quia sicut virtus dicit ad honestum & summum bonum, ita vitium omne honestum pervertit summumque parit malum.
 - 4 Propterea perfectio dabitur in imperfectione, vitium enim absolute deformitatis est, depravatio, & imperfectio.
 - 5 Non minus recte ut felicitas per virtutem perfectissimam, ita & miseria per vitium perfectissimum; quod universalis in justitiam appellamus, definiri potest.
 - 4 Ego διὸ τοῖς τελεσθεντίοις οὐ λατεῖται, καὶ μάλλον οὐ δύνεται, οὐ δύποτη γάρ εὐ: τὸ δὲ δεῖ, οὐ διὸ μέσον τελεσθεντίον εἶπεν οὐ αριστος. 2.lib.cap.6.

THESES ETHICAE.

- 1 Ille demum perturbationes formantur, & formandes sunt virtutibus & habitibus propriis, in quibus servatis circumstantiis, τότε, ότι μη τον reperitur.
- 2 Non omnibus perturbationibus moderatur virtus Ethica, ut nec ijs que secundum latitudinem totam proba sunt & laudabiles, ut verecundia: nec que sunt omnino prava, ut malevolentia & invidia, &c. in his siquidem τον, in illis, το κακον προς ουνταντον επειδην ουνταντον επειδην.
- 3 Quod si igitur perturbationibus pravis opponatur media aliqua perturbatio, sicut cap. 8. ostendit Arist. opponi: non eadem fuerit determinata circumstantiis actionum, sed alia specie distincta, ut media inter duas extremas: non quidem ut virtus & vicia, sed perturbationes tantum certo quodam modo se habentes, propter quas laudamus etiam & vituperamus. ου γιγαντον διαλογονος αλλα των;
- 5 Ἐπιτασσον τον του και λεγοντος την διατονας φανετην πηχη διακειν, ου κινητη, αλλα κατη την επιδιδυμην περατην, διον οι ακρατεις 3. de Anima. text. 47: δι την εγκρατην επιδιδυμην ειν περατην, αλλα ακολθεστη την να.
- 1 In incontinentia ratio semper est recta, ut in continente.
- 2 Et consultatio bona, την γραφην εγκρατης, την ακρατη του λογου επιδιδυμην, ορθης γιρη επι τη βαλιτη περατη. I. Ethic. vls. cap.
- 3 Cum itaq; προσφροτης sit opis των προσβελεμενων και το αυτο βελιτον και προσφροτον, τελιν αφερομενον ηδη το προσφροτον. lib. 3. cap. 3. prudenter ab eodem Arist dicitur τοι ακρατη επιδιδυμητη μηδι τα αποιην, προσφραμενον δι δι.
- 4 Praelectio non est principium omnium actionum, sed earum que vere & propriè sunt actiones, ad hominem ut homo est pertinentes; ut sunt ille que rationem sequuntur ducem.
- 4 Et recte praelectio jumentis & feris, 2. Phys. text. 59. negatur convenire: etiam si electionem, que solam sensus cognitionem iudiciumq; exposcit, spissis tribussum. Sic canis v. g. eligit panem, & deserit aurum, sed sine consultatione, solo sensuum iudicio & imaginationis, quodam instinctu nature conferente.
- 6 Adulterium, furtum & ejulmodi, inter contractus eosque invitatos numerantur ab Arist. 5. lib. cap. 2.
- 1 Vnde est quid correctio damni, quod ex his alteri parti & offensa contingit, ad iustitiam commutativam ex Arist. referatur.
- 2 Annon igitur ut in premiis, ita & in paenis distribuendis versabitur? Cum etiam in distributione των κρινων ex principio. cap. 4. legimus versari.
- 3 Dicamus ergo compensationem adulterii & similium, simpliciter esse iustitia commutativa: at vero respectu quarundam circumstantiarum, que in pluribus, ac diversis hominibus ipsam majus aut minus reddere possunt, propter quam variationem varia etiam constituantur supplicia, iustitia est distributiva, que singulis pro equalitate peccatorum supplicia designat secundum leges.

THESES PHYSICÆ.

1 VT

THESES PHYSICAE.

T se habet & ad statuam, lignum ad lecticam, & in genere materia quævis artefactorum ad artefacta; sic materia prima ad res materiæ constantes. 1. Phys. text. 69.

1 Hinc ex analogia sequitur materiam nullam formam in se habere actu, sed potentiam quamlibet recipiendi.

2 Erit ergo privatio in materia absolute considerata.

3 Si loquamur simpliciter de principijs, privatio omnem formam antecedit.

2 Materia actu principium non est, nisi formâ aliquâ etiam priùs introducere actuetur, quâ apta redditur ad receptionem formæ in sequentis, per generationem.

1 Materia & privatio particularis semper antecedit formam introducendam.

2 Respectu compositi generandi, forma ultimum est omnium principium.

3 Ex thesi tamen etiam sequitur, si sermo sit de forma indeterminata, non significata aliqui, supposita mundi aeternitate, determinari non posse, utrum forma privationem, an contra privatio formam antecedat.

3 Eßi τὸν ταρος η ἡ ὑλη: ἀλλη γαρ εἰδει, ἀλλη ὑλη. 2. Phys. text. 26.

1 Si consideretur materia cum superadditis relationibus, tot dici possunt materia, quot forme.

2 Hinc Arist. 4. de Cœlo text. 37. dicit quadruplicem esse materiam, quantum primò ad quatuor elementorum formas refertur.

3 Et propterea sine errore dicamus, materiam esse unam, materiam esse multiplicem, & eam, nec unam, nec multiplicem esse.

actu sit & producatur, quam componat; an non recte dixerimus, qui formam

in materiam introducit, ex duobus actu, unum actu efficeret; cum ex materia

que est in actu, & actu, qui est in actu, fiat unum actu, id est, compositum ma-

teriatum.

5 Et nihilominus ut verissimè dictum a Philosopho, non nisi ex actu & po-

tentia unum fieri tuemur, quandoquidem ex duabus actibus aliquid fieri, im-

possibile arbitramur.

4 Ex afino oriuntur crabrones, ex homine vermes.

1 Appetebat mirifico appetitu materia prima, scilicet excusare formam ho-

minis, ut satidissimi cadaveris delicias nancisceretur, a quibus indueres ver-

mis & faciem & formam!

2 Non est igitur in materia judicium ad formarum electionem, neq; etiam

ullus appetitus mutationis,

THESES PHYSICAE.

3 Fuerit igitur tantum perfectionis appetitus in eas; perficitur autem sub qualibet forma quilibet pars, & tota sub omnibus.

4 Quam a veritate alienum est, dicere materiam aliquam formam nobiliorem expetere, aut ulli imprimis fastidire, ut potius cupiat.

5 De appetitu igitur materia sic statuendū existimantes, dicimus eam, formā quam non habet (ut semen, formam humanam) expetere, non quod in presentem fastidiat, sed quia non valens eam retinere quam habet, ob ejus corruptibilitatē, nē ipsa sine omni forma informis & imperfecta faceret, facilem se praeberet ad futuram, sub qua adhuc perfecta remanere posset. Atq[ue] hac facilitas & inclinatio ad formam, appetitus materia censetur.

6 Quis igitur vel parvū subtilis iudicij non intelligit determinationem hujus appetitus materia ad particularem formam, non esse à natura ipsius materia, sed a forma praesente, cum qua externe quedam dispositiones, ad determinatas formas futuras, perpetuo adjunguntur.

7 Quin igitur sine illa repugnantia pronunciemus materiam primam, sua conditione omnes formas expetere, & nullas. Omnes quatenus omnium est receptiva, tanquam Platonis phantasmatum & Wardixis. 4. i Phys. 15. Empedoclis ienaeque. 2. Phys. 38. & Anaxagorae ac Democriti warraqua. 1. de Ortu. 1. Nullus, si ut particulares intelligantur: ut particulares siquidem non expetit suā naturā, sed simpliciter ut formas & sui perfectiones.

5 Motus est in mobili tantum, at tempus est ubique. 4. Phys. 95. text.

1 Non igitur Philosophus tempus considerat, ut idem est cum motu qualcumque.

2 Quare sicut motum universum, ita tempus tantum ratione hujus motus vult intelligendum esse.

3 Tempus igitur essentialiter erit tantum numerus motus primi numeratus, secundum prius & posterius.

4 In reliquis motibus sublunariis, accidentaliter duntaxat & ratione externa mensura locū habet: et sic cuiusvis motus esse potest. 4. Phys. text. 132.

5 Quod igitur ex partibus horū motuum secundū prius & posterius numeratis notatur, tempus erit tantum ex accidente, quatenus ei respondet extensio aequalis in conversione cœli.

6 Dicitur ergo tempus, hujus aut illius specialis motus propriū aliquod esse, tantum extrinsecā applicatione que sit ab intellectu ipsū ex toto tempore quasi discernente, & specialiter huic motui applicante, cum interim in se utq[ue] est in universo, ad alios etiam motus idem accommodari possit.

7 Unde est quod dicit Philosophus. Etiam si plures sint & diversi motus simul, idem tamen tempus esse omnium, quia sub easdem temporis hujus universi differentias cadunt.

8 Est igitur tempus universum & commune, omnium motuum sublunariū mensura externa, motus autē cœli interna est, scilicet ratione subjecti: alioqui suis partibus etiam hic motus (sicus & omne continuum) ut intrinsecā mensurā duntaxat mensuratur.

6 Non

THESES PHYSICAE.

6 Non sunt entia multiplicanda ex necessitate.

1 Cum vel sensus ipse ostendat nil imprimi in projectis nisi motu, nec ratio etiam aliquid persuadeat, nullam qualitatem aut vim a motu distinctam esse a projectante impressam affirmamus.

2 Vis hinc impressa tribuere principium motus projectorum merum est figuratum.

7 Td pto xiv or 8m h dpxii 7 xviorum, dqua 6m t m xivobvnp. 7. Phys. cap. 2.

1 A projectante per universum motum, projecta non moventur.

2 Igitur proxime ab aere moto a projectante.

3 Sic igitur de motore projectorum statuimus ex Aristotele.

4 Datus projiciens aeris & movere & moveri: moveat enim ipsum, & dat eidem vim movendi aliud.

5 Non simul definit moveri & movere: moveri quidem definit projectante distinente movere, at movere non definit.

6 Quaedam manet vis movendi in partibus aeris, tam diu minet motus.

7 Hinc cum tanto debilius moveant partes aeris, quantum longius distant a principio primo, motus in partibus aeris posterioribus debilitatur.

8 Ut tandem detur ultima pars movens & ultima etiam mota distincte.

9 Atque adeo aliqua aeris pars movebitur, & non movebitur, & alia movebitur & non movebitur.

10 Quod dicitur omne movens corporeum in movendo moveri, sic est intelligendum, ut vel eodem, vel saltem tempore proxime praecedente quo moveatur moveatur.

11 Inde etiam colligimus aeris (sicut & aquae) eam esse naturam, ut ipsius partes quedam constringi tantum & condensari possint: que est apparen^s illa penetratio quam Averroes in his elementis pro motu considerat. Alioquin ad celum usq[ue] pulso deberet pervenire.

8 Cum vi pellitur lapis sursum, necesse est vim movendi aeris impressam superare gravitatem ipsius lapidis: ut sic validius valeat sursum movere quam gravitas deorsum.

1 Quod longius pellitur a primo projectante, hac vis in aere, perseverante motu perpetuo minuitur, motusq[ue] tardior existit.

2 Atque circa finem parvo tantum gradu superet gravitatem lapidis.

3 Et in ipso fine dum cessat motus sursum, necesse sit pares esse, vim aeris & lapidis gravitatem.

4 Quod fit ut propter virium equalitatem, quasi contendentes pro motu, ipsum mobile aliquando quietescat.

5 Aliquid igitur quietescere nec natura, nec violentia tantum posse contendimus: quando misera quaedam ratione sic pro motu moventia intelliguntur pugnare.

6 Ascensus & descensus lapidis continuus non est, sed tempore licet imperceptibili interrupitur ratio evincit.

9 Nullum continuum ex indivisibilibus componitur, sed in divisibilia

THESES PHYSICAE.

semper divisibile est.

- 1 Nullius continuus datur pars prima, aut ultima simpliciter.
- 2 Quare nec motus.
- 3 Nec etiam ejus quodcum motu accipit suum esse, quantum ad partes motu acquisitas.
- 4 Minimum albedinis aut alterius forme per motū acquisite non datur.
- 5 Ergo nō intrinsecè & per aliquid sui finis.
- 6 Cum omne finitum incipiatur & desinet ex necessitate, extrinsecè tantum definet & incipiet motus signato nimirum instanti in quo non est, sed immediatè antè fuit, vel immediate post erit.
- 7 Incipit igitur motus per ultimum non esse, & desinet per primum non esse.
- 8 Mutatum esse, est terminus motus à fine, non à principio.
- 9 Mutatum esse, estis dicatur terminus inadivisibilis motus, ut punctum linea, & ratione temporis, omnino tamen puncto & ratione simile non est, quia non est de ratione puncti, ut ipsum linea procedat, at de ratione mutari esse est, quod ante ipsum sit mutatio.
- 10 Neg. hinc sequitur quod motus nequeat esse in tempore aut spatio adequare, nam motus non fit nisi in ipso tempore & magnitudine, at ratione non est temporis pars, nec punctum aut inadivisible, magnitudinis.
- 11 Tò διοίον ή ταῦτα διαρρέον, λαζοὶ μὴ πασχεῖν ὅποις μᾶλλον: το ταύτας διποιοὶ μηδέποτε ταυτοὶ ωσταλοι. i. de Ort. text. 48. & 49. Quod patitur in hoc, patitur semper à potiori.
- 1 Igitur actum sive factum, aliquo modo simile, alio dissimile fuit necessarium.
- 2 Quomobrem cum mundi efficiens sit unus, mundus fuit unus & non unus: cum sit omnia, mundus fuit omnia & non omnia; cum sit aeternus, mundus fuit aeternus & non aeternus. Etenim quia unus, est aeternus, non enim habet comparē, aut contrarium: quia non unus, non aeternus: ex contrariis enim, ac mutua corruptione graffantibus inter se partibus constitutus est.
- 3 Ejus igitur aeternitas, aeternitatem nunc intelligimus, etiam ex veritate perpetuationem, cui finem imponet Deus cum ei visum fuerit) in successione, & unitas in continuatione.
- 4 Duas igitur ideas formarum mundum habere oportuit, una est particularis sua cuiusq; speciei ad generationem, motum, propagationem in ipsi per quam est non unus: alia est universalis ad conservationem unitatis.
- 5 Idecirco neg. à principio fecit vacuum, quia est non ens, neg. postea dari passus est: & nō daretur, efficit ut forma particularis putat agnis quā ascendit, obediret universalis forma, quā mundus unus est.
- 6 Non igitur ab alia forma movetur ignis sursum, & ab alia deorsum nō detur vacuum; sed ab eadem diverso fine: prior est, ob particularē sui conservatiōnem, posterior & secundarius, ob conservationem totius que in unione consistit.

THESES PHYSICAE.

11 Ἀγητρον, ἀναλογον, καὶ τάδε; οὗτος τὸν σκοτίαν. 1. de Cœlo. 22;

1 Non mouetur cælum totum, necnulla ipsius pars propter sui conservationem, nihil sane acquirit novi propter se.

2 Quare moveri propter nostram generationem putandum est, quemadmodū & elementa inferiora, sed longè diversā ratione, quam sic explicamus.

3 Que corpora essent ad generationem materialiter comparata, ipsi motum dedit ad convenientem idem ob compositionem ac generationem: atq[ue] idcirco et à conservationis aës gravit loca è quibus evocarentur, & in que soluta, reverterent. Hec elementa fuerunt.

4 Corpus vero quod non bro materia statuendum fuit, sed actionibus destinandum, non inservit eo motu, qui ipsum deduceret ad istum convenientem; sed eo quanto magis ageret.

5 Unde cum cælum non egeat ea perfectione, quia promoveatur ut sit hoc quod non est: non est ei data forma naturalis ad movendum ut perficiatur, sed forma voluntaria intell. rationis ad movendum ut perficiatur. Perficit enim nostratio hec ἀνθρωπος καὶ λόγος αὐτονόμος.

12 Et τῷ διαβατῳ καὶ ὄντι οὐρανῷ σάρκα, τῷ θεον διατρικον (quod animam nutrientem ut agentem principalem, calorem ut instrumentum appellamus) προσιδέοντος δυνάμεως σάρκες, προνοστατική σάρκα. 1. de Ortu. 39.

1 Hinc elicimus primū, incorporeā non alere, ut sapores, colores & odores, sed corpora his predīta. Insuper, non cælum, non elementa puri, ut aer, quia dum coquuntur, non incrassantur. Tertiō nego metallū, quia à calore humido qualis est ventriculi non liquifunt, ut patet ex q. Meteor. Similiter venena non nutriunt, quia non sunt apta vinci & permutterari à calore viventis, sed ipsi superant & necant.

2 Commentum igitur est Salamandram nutriti igne, non enim à calore vitali remisso potest vinci calor prepotens ignis. Quod etiam dicitur de Struthione quid nutritur ferro, falsum etiam esse putamus; delectari quidem potest illud animal capitibus clavorū, & ea deglutit quidem, verum mox cum excrementis sine dubio ejiciuntur.

3 Ex dictis manifestū discriminē colligimus inter alimentum & medicamentū, alimentum interit necessariō & simile nutritio redditur: medicamentum vero quia tale, non necessariō interit, sed alterat id cui apponitur omne: et si interit, etiā alterat per qualitatē prepotentem & oppositam, adeo ut corpus ad quandam medicinatatem reducat.

13 Decuplum aut ampliorem oportet esse aerem ad aquę certam magnitudinem conficiendam, ex communi Philosophorum schola.

1 Non invenio sub terra spatiū, ut flumina & lacus ex aeris subterranea concretione simpliciter fieri dicamus.

2 Lubenter amplectimur eorum sententiam, qui ad mare referunt fluminum generationem.

3 Ideo nos dicimus facta impletione cavitatum terre in principio, dum aqua terram totam operescant, à mari omnem aquarum vim que ad flumen generant rationem

THESES PHYSICAE.

rationem requiritur, per hanc cavitates etiam ad altissimorum montium vertices suū sponte ascendere continuo, ad effugium vacui, & inde per declivia montium eō devolvi, ubi aquarum sunt exitus atq; exsilitiones.

4 Atq; ita optimè etiamnum mare fluminibus sufficere docemus, quatenus mutua gratia depensione accipit, quod das.

14 Alimentum in fine simile fit. ex Arist.

1 Alimentum ex omnibus qualitatibus mixtum esse debet. Iisdem enim nutritur quibus constamus, & ex omnibus elementis. 2. de Ortu. text. 50.

2 Fames non est appetitus calidi & siccitatis. Nam sic destrueret cibis potius quam nutritret.

3 Igitur calidi & siccii non nisi ex predominio, & principaliter.

4 Fames tantum principaliter & immediatè dirigitur ad reparationem substantie deperdite, non sitis, verum primò & proximè ad cibum liquandum; ut eō faciliter cibus concoqui possit, & ad omnes partes corporis diffundi.

5 Ideo necessaria est conditio cibi non potius, ut nutritiat.

6 Si quis a potu nutritiatur, id sit per accidentem, & quatenus cibi materiam continens, cibi etiam accipit conditionem.

7 Hinc etiam fit ut elemento simplici fames non expletatur, possit tamen restinguiri: sitis. Simplex enim non nutrit, ut bene liquare possit.

15 Semen est potentia tale corpus quod vitam habet potestate. 2. de Anima. text. 10.

1 Actu in se animam non habet, sed est inanimatum.

2 Semen sub actu seminis nutriti non possit.

3 Nec etiam germinare.

4 Semen non est agens principale in generatione viventis; vivens enim tantum vivens generat.

5 Sed ex semine vivens fit ut ex materia.

16 To οπηρα δι λαρπα, οδος το μεσου, παρτη διηνη αρχη τη μιλαζολη. 2. Phy. 31.

1 Semen est efficiens etiam ex mente Arist.

2 Igitur non vivens, poterit vivens generare.

3 Ad item omnem auferendam, sequentes ponimus ac sustinemus de natura seminis positiones.

1 In semine nulla est anima actu, inest tamen facultas quadam generandi, ei à parente tributa, per quam fungitur officio parentis, ut ejus instrumentum.

2 Semen totum est quoddam aggregatum ex partibus quibusdam crassioribus, & alijs subtilioribus. He, in sexum habentibus maris sunt precipue, & genitura proprie vocatur; ille, sunt famina, & sanguis menstruus dicitur. Ex his enim aggregatis semen orihi dicitur in viventibus; beneficio partium subtiliorum agere dicitur, beneficio crassiorum pati.

3 Hinc est quod si men propriā conditione, materia dicatur frequentijs. mē, efficiens verò quandoq; quim conditionem habet virtute parentis, ut diximus.

4 Si semen plantarum in terra existat, ab eo etiam ut instrumento primary agentis

THESES PHYSICAE.

agentis, ex alimento vero è terra suppeditato ut materia producitur anima plute.

5. Si sejuncta n. vero fuerit à terra semina (ut constat quedam semina edere surculos & folia) ex partibus ipsius seminis crassiorius generatio sit, qua marcescunt prius, quia in semine germinet.

6. Non igitur statim ex inanimato semine fit animatum, sed alteratio & mutatio semper prævia est, nempe partium harum crassiorum varatio & interitus.

17. Organum tactivi proprium est, ut in medio & temperamento proprij sui objecti constituantur. 2. de Anima. text. 118.

1. Percepit t. int. im. ex quo r. tantias & defectus. Ibidem.

2. Similiter contemporatum, non potest à tactu percipi. Ibid.

3. An non ergo dubitatur quoddam tangibile, quod tangi non potest.

18. Diversa est temperies non solum diversorum corporum, sed etiam partium ejusdem corporis, imo ejusdem partis in diverso tempore.

1. Hinc est quod eadem aqua tepida à diversis hominibus simul, ab eodem variè affecta sed distinctis temporibus, & calida & frigida sentiatur.

2. Nulli datur tactus quod simpliciter tactus non possit: si non ab una parte, ab altera ejusdem corporis: si à nulla unius corporis, ab aliqua alterius excepitur.

19. Illuminatio intellectus agentis, est formalis ratio objecti ut actu intelligibilis, sicut lumen actu visibilis ratio est.

1. Per se non agit in patientem, sed ut junctus est cum phantasmate.

2. Non est igitur diversa aliqua actio intellectus agentis in patientem, si de ipsis illuminatis: one loquimur) ab actionephantasmatis illuminati in eundem. Sicut non alia est actio luminis ut est actus coloris ab actione coloris in oculum.

3. Non male à quibusdam dicitur intellectum agentem, non tam agere ut intelligentem, quam ut intelligibilem.

4. Erit itaque intellectus agentis actio propria, nihil aliud quam illuminationis sue beneficio efficere, ut phantasmata rerum variarum quas in se complectentur species varias intellectui patienti imprimat, atque ita ex potestate intelligibilius reddat intelligibilitatem.

5. Duplex igitur est ipsis actio, una improrprie dicta respectuphantasmatis, quod perficit tantum habitus, alia magis propria respectu intellectus patientis, in qua agit una cumphantasmate, sicut objectum in actu, in facultate cognoscendi.

20. Illuminatio tantumphantasmatis non facit ut aliquid actu intelligatur, sed requiritur prætereaphantasmatis ab intellectu judicatio.

1. Intellectus agens non tantum illuminat, sed etiam judicat speciem receptam.

2. Adeo ut hec tertia sit quedam ipsis actio intellectus patientis, per quam agere in se dicitur per actionem immanentem, judicando receptionem speciei in se ipso, tanquam proprio receptivo.

3. Hinc apparet errare communiter omnes, qui putant intellectum patientem in se valere ad judicandum: quia licet hoc verum sit quod ad substantiam, que una est agentis & patientis, quod ad officium tamen, verum esse non potest.

4. Idem igitur intellectus & recipit & judicat, sed recipit us patiens, judicat ut

THESES ASTRONOMICAE.

agens: sicut idem sensus, respectu receptionis & judicij patiens & agens communiter appellatur.

5. Ex dictis concluimus in universum, tres esse intellectus agentis actiones tanquam tria officia. 1. Illud nūndiphantasma ut habitus. 2. Cumphantasma intellectum movendi. Et 3. denique speciem judicandi. Quae omnia conspicuerunt, si fiat comparatio cum visione catorum in tenebris; ex quorum oculis & emittitur lumen in objectum, & in ijsdem receptionis objectis fit judicatio.

THESES ASTRONOMICAE.

OCTORVM communiter suffragio ex modo considerandi prodit, quod subjectum scientiae adaequetur, & una scientia ab alijs distinguatur: scientie autem quae communem accipiunt denominationem, communem etiam considerandi modum habent necesse est.

1. Cum Astronomia, omnium re^ce^{nt}ientium calculo Mathematica dicatur, ut pote Geometria subalternata, sicut rem consideratam, ita & considerandi modum nisi Mathematicum nequit habere.

2. Quare motum circa medium quam tale, à propria contemplatione Astronomica excludendum tuemur: & que de eo ab Astronomo dicuntur, à Physico omnia mutuari affirmamus.

3. Nihil igitur nostro judicio inconsulò magis dici potest, quam afferere corpus celeste mobile circa medium qua tale, vel motum ut mensurabilis est, vel denique magnitudinem ut mobilis est circa medium, subjectum esse Astronomia; quandoquidem sic dicentes, vel in re considerata, vel in modo considerandi, vel in utroque errore errant manifestum.

4. Quinetiam penitus conditionem & naturam scientie subalternata inspicientes, dicamus subjectum Astronomie, esse magnitudinem mobilem circa medium, quam magnitudo est.

5. Quare motus tantum ut accidens sensile rei considerata adjectum considerabitur; interim putamus totam Astronomie considerationem propriam, ad solius quantitatis cognitionem referri.

6. Considerabit igitur Astronomus motum, magnitudinem, & figuram, que sunt affectiones & termini corporum naturalium, verum tantum ut in ijs ratiōnes quedam Mathematicae (ut est ratio majoris minoris, equalis inequalis, distantis propinquorum, proportionalitatis & ejusmodi) reperiuntur; (cum Physicus omnia referat ad naturam unde fluere intelliguntur).

7. Ut non sit mirum pro hac diversitate, nonnunquam (ut 2. Phys. cap. 2.) dixisse Philosophum Astrologiam à motu abstrahere; nonnunquam vero (1. Metaphys. text. 19.) cum motu, imò etiam ipsum motum considerare.

2. Aqua suapte natura confluit ad loca decliviora. Arist. 2. de Cœlo.

¹ Hinc

THESES ASTRONOMICAE.

- 1 Hinc efficitur ipsius figuram rotundum esse.
- 2 Efficitur etiam quilibet liquorem in usus contentum, tumorem habere & circumferentiam, cuius centrum idem est cum centro mundi.
- 3 Hinc luce clarus est, superficiem aquae quo vicinior centro fuerit, eo minorem efficerem sphaeram, & minorem Diametrum habere: quo remotior vero, maiorem.
- 4 Cum una eademq[ue] linea recta ex minore circulo majorem portionem auferat; ex majore vero minorem sequetur idem uis majorum copiam aquae in inferiore loco, quam in superiori recipere. Que differentia licet vix sentiantur propter exiguum intervallum, ut est u.g. à radice montis ad cuxum, respetu semidiametri terrae, si tamen ad centrum pataret alitus, diversitatem magnam perciperemus.
- 5 Gravia ex quocunque loco demissa in terram aut aquam, similes & aequales angulos in utriusque superficie constituant.
- 1 Necesse igitur est ad centrū magnitudinis, quod idē & gravitatis est, seratur.
- 2 Aquas igitur cū terra idē centrū tam magnitudinis, quam gravitatis possidet.
- 3 Concentrica sunt hec duo elementa, unumq[ue] globum constituant.
- 4 Cum ex principijs Geometricis demonstretur, duorum circulorū concentricorum majorē, minorē in se includere, aquae molem terrā minorē esse affirmamus.
- 5 Ut non veram sit elementa ut subsistunt que superiora essent, majora esse.
- 6 Ac proinde lubenter admittimus eorum sententiam, ut cum orthodoxa veritate optimè congruentem, qui terram in principio absq[ue] cavitatibus rotundam fuisse existimant, totamq[ue] aquas circundatam: at vero postquam dixit Deus, congregentur aquae in locum unum, cavitates in terra ex omni parte factas esse, & in eas omnem vim aquarum velut in suas congregations convenisse. Adducent etiam alijs aquas in principio fuisse rariores, sed postea condensatas esse, ut faciliter in cavitatibus hisce potuissent contineri.
- 7 Ex supputatione primo à Julio Cesarē facta, & aunc communiter recepta, annus solaris continet dies 365. & Horas 6. Astronomorum tandem accuratiore, dies 365. Horas tantum 5. minuta 49. sec. 16.
- 1 Ex constitutione comuni annus maior est vero anno solari, per min. 10. sec. 44
- 2 Quare necesse est equinoctia & Solsticia sedes suis mutare versus initia mensurā, singulis annis ad min. 10. & sec. 44. unius hore.
- 3 Quod pusillum est in uno anno, multorum successione in magnam crescere potest quantitatē: adeo ut à tempore Iulij Caesaris ad nos anticipati sint dies circa 12. ita si tam diu mundus durare posset, dies equinoctij verni in diem autumnalis incideret, & contra.
- 4 Aut igitur aliter mensura anni instituenda est, aut Iulij Caesaris aliquantulum corrigenda, ut tantus error evitetur, & nulla contingat solsticiorum & equinoctiorum anticipatio.
- 5 Dicimus itaq[ue], si aquinoctium vernum statueretur 11. Martij, ut semper eclipses annis 136. Februario nullus dies adjiciatur intercalaris, sea qui deberet esse annus bissextilis, currat ut communis & civilis; ita tamen ut quanto rursus post illum anno, nempe 140. rursus intercalaris numeretur, & ita successive ad

THESES ASTRONOMICAE.

alios usq; annos 136. nulla unquam notabilis continget variatio.

5 Aux eccentrici Solis est versus Boreā, oppositum augis versus Austrū.

1 Major pars eccentrici declinat in Boream, minor vero in Austrum.

2 Et punctum Boreale magis declinabit ab aquinoctiali, quam Australē.

3 Maxime declinationes Solis non erunt praeceps eaequales.

4 Sole existente in maxima sua declinatione Boreali, recedet ultra principium canceri 10. et alii magis in Boream. In maxima Australi, ad principium Capricorni non perveniet ex necessitate.

5 Centrum Solis non semper servabit lineam eclipticam primi mobilis.

6 Et Sole existente in maxima declinatione Boreali, arcus diurnus major erit nocturno, Sole in declinatione Australi existente.

7 Quare dies longissimus in estate, longior erit nocte longissima in hieme.

8 Vel igitur suā mole corruent hi orbes eccentrici: vel que communiter dicuntur ab Astronomis de equalitate utriusq; declinationis Solis, arcuum oppositorum sub ecliptica, dierum & noctium longissimarum e jussim loci, non ad praecisam & Geometricam rationem, sed ad sensum, quod differentia sensibus exigua sit, erunt examinanda.

9 Quia igitur Sol ob distantiam à terra permagnam, insensibilem habet aspectus diversitatē, ut dicunt Astronomi, sit, ut cum planū excentrici ipsius, semper sit sub plano ecliptice, perpetuū sub ecliptica appareat quando ē terra sole alpicimus.

10 Quare ad principium Canceris & Capricorni videtur eosdem parallelōs ducre, quos principia Canceris & Capricorni primi mobiles describunt. Atq; hinc reliqua phenomena quoad iudicium sensus equaliter se habere judicamus.

6 Mercurius, Venus, Mars, Jupiter, Saturnus velociores sunt ad apogaeum & perigeum epicycli, quam circa puncta contingentia, ex communi schola Astronomorum.

1 Tum demum absolute Planets stationarius dicetur, quando ipsius in epicyclo motus contra seriem signorum, equalis redditur progressioni deferentis epicyclum, secundum seriem signorum.

2 Tunc igitur stationum illa fuerint epicycli, in quibus Planetæ regressus in epicyclo praeceps equalis sit progressui eccentrici.

3 Non sunt ipsa puncta contingentia stationum puncta, immo in ipsis Planeta directus appellari debet.

4 Igitur perigeo epicycli sunt propiora, et si ab eo utringq; equaliter remota.

5 Concludimus igitur Sacroboscum nō simpliciter de his affectionibus determinasse: sed motum respectivit planetæ in ipso tantum epicyclo, non autem respectu centri aut terre, dum in punctis contingentia stationes planetarum esse dixerat.

FINIS.

